

УДК 630.4:632.7

Березовська-Бригас В. В., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник
 Інститут захисту рослин НААН України
 E-mail: berezovska-brygas@ukr.net

ОСНОВНІ ФІТОФАГИ ДЕКОРАТИВНИХ НАСАДЖЕНЬ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Декоративне рослинництво - підгалузь рослинництва аграрного сектору, яка спрямована на розмноження та вирощування насіння і садивного матеріалу декоративних рослин з метою їх подальшого використання у створенні насаджень різного функціонального призначення. В умовах сьогодення посилилась увага до питань про виробництво, реалізацію та використання насіння і садового матеріалу хвойних, листяних дерев і кущів, оскільки виробництво декоративних рослин є перспективним напрямом розвитку аграрного сектору. Шкідники суттєво впливають на стан зелених насаджень (порушують фізіологічні процеси, затримують ріст та розвиток, призводять до зниження чи повну втрату декоративних якостей, іноді – до повної загибелі рослини), тому метою наших досліджень було вивчення природної насиченості ценозів шкідливими організмами, встановлення рівня шкідливості домінантних видів та дослідження ефективності хімічних засобів захисту. Обліки проводились в декоративних насадженнях на приватних територіях та в промислового розсаднику Київської області згідно традиційних ентомологічних методик огляду, збору, фіксації та визначення матеріалу (Новак В, Тревайс Л., G.Labanowski). Доцільність застосування інсектицидів визначалася за співвідношенням збитків, що очікувалися внаслідок діяльності цих комах, і витрат на їх запобігання.

На хвойних та листяних породах виявлено 19 видів найбільш небезпечних та поширених

членистоногих: велика ялинова несправжньощитівка (*Physokermes piceae* Schr.), тицова несправжньощитівка (*Parthenolecanium cornicrudum*), туєва несправжньощитівка (*Parthenolecanium fletcheri*), хермес сосновий (*Pineus pini*), барбарисові попелиці (*Liosomaphis berberidis*), липові попелиці (*Eucallipterus tiliae*), чорна калинова попелиця *Aphis viburni*), кленовий борошнистий червець (*Phenacoccus aceris*), щитівка каліфорнійська (*Quadraspidiotus perniciosus*), оленка волохата (*Tropinota hirta*), короїд типограф (*Ips typographus*), довгоносик – скосар (*Otiorynchus sulcatus*), довгоносик срібний (*Phyllobius argentatus* (Linnaeus, 1758)), травневий хрущ (*Melolonthamelolontha*), ялиновий корнежил (*Hylastes cunicularius* Er.), самшитова вогнівка (*Cydalima perspectalis*), ялиновий кліщ павутинний (*Paratetranychus ununguis* Jac.), звичайний павутинний кліщ (*Tetranychusurticae*), липовий галовий кліщ (*Eriophyes tiliae*).

Згідно результатів хімічних обробок, встановлено найвищу технічну ефективність Енвідору 240 CS, к.с. (240 г/л спіродиклофен) - 0,6 л/га проти кліщів – 94,5 %, Ампліго 150 ZC, ФК (100 г/л хлорантраніліпрол + 50 г/л лямбда-цигалотрин) – 0,3 л/га проти несправжньощитівок – 63,0%, Енжіо 247 SC, к.с. (141 г/л тіаметоксам + 106 г/л лямбда-цигалотрин) - 0,4 л/га знижував чисельність попелиць на 89,0 % та довгоносиків на 81,0 %.

УДК 633.11:631.559:57.045

Березовський Д. Ю., аспірант

Хоменко С. О., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії селекції ярої пшениці
 Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України
 E-mail: privat.80958240538@gmail.com

РІВЕНЬ ПРОДУКТИВНОСТІ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОГОДНИХ УМОВ РОКУ ВЕГЕТАЦІЇ

Значну роль у підвищенні врожайності пшениці відіграє створення адаптивних сортів, які мають високу продуктивність та володіють широкою агроекологічною пластичністю. Для прогнозування успішної селекції важливо знати співвідношення генотипової та фенотипової складової даної ознаки. Створюючи сорти, селекціонер має справу з великою кількістю показників, що варіюють за роками. Він повинен знати, які з них і якою мірою обумовлені генотипово, а які несуть скоріше фенотипову скла-

дову.

Мета досліджень передбачала визначити вплив генотипу та погодних умов на рівень урожайності, а також виділити сорти пшениці ярої з високим потенціалом продуктивності. Для розв'язання цієї проблеми із вивчення мінливості рівня урожайності було залучено 23 сорти пшениці м'якої ярої та вісім сортів твердої ярої миронівської селекції та інших селекцій України та світу. Роки досліджень (2008–2017 рр.) виявились контрастними за гідротермічним